

ספר שמירת הלשון

חלק שני

בו יבואר שע"י שמירת כח הדבור כדיבור ם אמורים יהיה קרבת
הנאולה ואשרי אדם שמסייע לקרבת הנאולה. גם שע"י זה
קדושת תורתם ומצותם נעלה מאוד. ועוד כמה ענינים נשגבים
שניסבב עי"ז.

עוד יבואר בו כמה עשירות פרשיות בתורה המורים לנו את
חומר האימור והקלקול שמגיע למי שאינו נזהר כדיבורו.
גם בחתימת הספר יבואר דברים נחוצים.

כל אלה עשיתי אנכי הצעיר בעוה"י החונן לאדם דעת
ישראל מאיר ב"ד ארי' זאב הכהן וללה"ה.

הוצא ע"י חתנו
הרב מנחם מענדיל יוסף זאקס
ר"מ דישיבת חפץ חיים בראדין

תש"ג

מחילה מד' על חטאתו ומקבל על להבא שלא
לעשות כן ומי :

בפרשת תצא :

כי יקח איש אשה וגו' ושם לה עלילות דברים וגו'
ויסרו אותו ואחז"ל דלוקין אותו משום שעבר
על לא חלך רכיל וענשו אותו מאה כסף כי הוליא
שם רט על צחולת ישראל ואיתא בערכין (דף טו)
במשנה גמלא האומר בפיו חמור מן העושה מעשה
[שעל אונס ומפתה אי"ל ליתן רק חמשים כסף וגם
אינו מתחייב מלקות משאי"כ במוילא ש"ד] ונוכל
לומר דזהו כוונת הכתוב כי הגה יולר הרים ובורח
רוח ומגיד לאדם מה שיחו והיינו שהאדם כשהוא
מתבונן לפרקים על פניו אינו מתבונן רק על
מעשיו אבל אודות דיבוריו אינו חושב כלל כי חושב
בגופו מה קלקיל יוכל להגיע ע"י דיבור הלא הוא
דבר שאין בו ממש אבל באמת לא כן הוא כי הקלקול
שמגיע למעלה ע"י דיבורו הוא הרבה יותר ממה
שמגיע ע"י מעשיו וזהו שאמר ומגיד לאדם מה
שיחו היינו ששם בשעת הדין יעריכו לפניו ויראוהו
לעיניו [כמו שכתוב אזכיתך ואשרכה לעיניך] מה
קלקל ע"י שיחותיו ולא אמר הכתוב מה דיבורו
אלא מה שיחו משום דלשון שיחה נאמר על דברים
קלים ופשוטים וזהו שאחז"ל אפילו שיחה קלה שבין
איש לאשתו מגידין לו לאדם בשעת הדין. [ולא
נאבד אפילו דיבור אחד שלא נכתב וכמו שאמר
הכתוב כי עוף השמים יוליד את הקול ובעל כנפים
יגיד דבר ובעל כנפים הוא מלאך גבריאל כידוע
שהוא מכריז למעלה כל העניינים הגשמיים בעוה"ז
ומה שאמר יוליד את הקול כי הענין כמו שכתבו
הטבעיים כי כל דיבור ודיבור הקול עם כל אלה ואות
שארם מויליא מפיו גמלא באויר ולא נאבד אפילו אות
אחת וזהו הענין כשארם מדבר עם חבריו הקול עם
כל אותיותיו מגיע לאוזני חבריו] וכענין זה אמרו
ג"כ [ב"מ דף נח] אי"ר יוחנן גדול אונאת דברים
מאונאת דברים הוא [אף דאונאת ממון הוא במעשה
ואונאת דברים הוא רק בדיבור] שזה נאמר בו
ויראת מאלהיך וזה לא נאמר בו ויראת מאלהיך
גו' אלעזר אמר זה בגופו חיה בממונו ר' שמואל
בר נחמני אמר זה ניתן להישבון וזה לא ניתן
להישבון וכ"ש אם גרם לו זה עד שהלבין פניו ע"י
גדול עונו מנשוא וכמו דאיתא **לא תלבין פני**

חברו ברבים כאלו שופך ימים. כתיב בקרא
ויתד תהיה לך על אזנך (כתובות דף ה) דרש בר
קפרא מאי דכתיב ויתד תהיה לך על אזנך אל תקרי
אזנך אלא אחזקך שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יית
אלבטו באזנו [והיינו כשהוא מצין שרולים להשמיעו
אי"כ כדי שלא ישמעוהו יותר] והיינו דאמר ר'
אלעזר מפני מה אלבטותיו של אדם דומות כיתדות
[היינו שראשיהן דומות ליתדות] שאם ישמע אדם
דבר שאינו הגון יית אלבטו באזניו. ותנא דבי ר'
ישמעאל מפני מה חזון כולה קשה והאליה רכה
שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף אליה
לתוכה [ובאלבטו בלבד אינו נסחס יפה]. ת"ר אל
ישמע אדם לאזניו דברים כפלים מפני שהם נכחים
תחלה ללאברים. השמר בנגע הארעא לשמור מאוד
ולעשות ככל אשר יורו אחכס הכהנים הלויים וגו'
זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדרך בלאחכס
ממלרים ואיתא בספרי זכור את אשר עשה ה'
אלהיך למרים בדרך וגו' יכול בלבבך כשהוא אומר
השמר בנגע הארעא לשמור מאוד ולעשות הרי שמירת
הלב אמור הא מה אני מקיים זכור שמהא שונה צפך
ופירושה כי אללס השמר בנגע הארעא מנגע הארעא
לשמור מאוד שלא תבואך ולעשות בה ככל אשר
יורו אחכס הכהנים זכור את אשר עשה ה' אלהיך
למרים שמהא מזכיר זה צפך תמיד [רמב"ן] וכתב
שם שהוא מנות עשה ממש כמו זכור את יום השבת
לקדשו זכור את היום הזה אשר ילאחם ממלרים
וכו' וגם זה כמות שמהו צמות עשה שחזר
העונש הגדול שעשה ה' לנדיקת הגביאה שלא דברה
אלא בחמיה גמול נפשה אשר אהבתו כנפשה ולא
דברה בפניו שיבוש ולא בפני רבים רק בינה לבין
אחיה הקדוש בלעשה וכל מעשיה הקובים לא הועילו
גם אחיה אם תשב בחיך מדבר בנן אמן תמן
דופי לא תנלל עכ"ל :

בפרשת תבוא :

והנה לבד כל אלו הפרשיות שזכרנו למעלה
המדברים בענין איסור לשה"ר בייך
הקב"ה ברכה מיוחדת למי שגמר מחטא זה ולהיפך
לבעל לשה"ר נאמר עליו ארוור והוא בפרשת תבוא
אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים וגו'
שכל י"א הארורים פתחו מחלה בצדק למי שחאר
בוה וע"כ אמרו מחלה בצדקה בקול רם אל כל
איש

